

AZ „ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET” HIVATALOS KÖZLÖNYE

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

A FÖLDMIVELÉSÜGYI MAGYAR KIR. MINISTERIUM TÁMOGATÁSÁVAL

KIADJA: AZ „ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET” BUDAPESTEN,
IX. ker., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek.)

Az „Országos Halászati Egyesület” tagjai ingyen kapják.

SZERKESZTI: LANDGRAF JÁNOS, ORSZ. HALÁSZATI FELÜGYELŐ
Budapest, V., Báthory-utca 7. sz.

Nem tagoknak előfizetési díj: Egész évre 6 K. Félévre 3 K.

HIVATALOS RÉSZ.

A m. kir. földművelésügyi miniszter a Duna-földvár-bátai halászati társulatnak a Fajsz-bátai halászati társulathoz való csatlakozását s *Duna-földvár-bátai halászati társulat* elnevezés alatt új halászati társulattá történt megalakulását, valamint ennek alapszabályait és üzemtervét folyó évi 14,742. szám alatt kelt elhatározásával jóváhagyta.

A m. kir. földművelésügyi miniszter a Maros-Torda vármegyei *Felsőmarosmenti halászati társulat* alapszabályait és üzemtervét f. évi 14,887. sz. a. kelt elhatározásával jóváhagyta.

Törpeharcsák közvizeinkben.

A „Halászat” ez évi 12. sz.-ban ismertettük a törpeharcsát s ennek azon tulajdonságait, a melyek hazai halfaunánk ezen legújabb indigenáját értékes aquisitionává avatják. Említve volt, hogy úgy tavakban, mint folyókban jól tenyészik. Ugy a hideg, mint a meleg vizet jól állja. Természete nézve békés, s így jól megfér a többi halainkkal. Emellett szívós és kemény, keményebb életű még a czompónál is, s úgy betegségekkel, mint élősdiekkal, sőt még fertőzésekkel szemben is feltűnően ellentálló. Húsa kitűnő ízű, némelyek szerint vetekedik a pisztrángéval, s kiváló érdeme, hogy a békát maga mellett meg nem tűri. Nagyra ugyan nem nő, mert teljesen fejlett korban sem nehezebb egy félkilónál, de ezzel szemben meg van az a jó tulajdonsága, hogy két éves korban tenyészképes, s így aránylag gyorsabban szaporodik mint más hal.

E cikk folytán szakközönségünk meglehetősen érdeklődéssel fordult ezen hal felé ugyannyira, hogy a magántenyésztők közül számosan szereztek tenyészanyagot, hogy gazdaságukban a törpeharcsát meghonosítsák. Sőt maga a halászat ügyét lelkesen támogató földművelési miniszterünk: *Tallian Béla* is tudomást vett e halakról s jónak látta azokkal a közvizek halasítása érdekében kísérletet tétetni. E célra 5400 drb olyan éves ivadékot vásároltatott és osztatott szét, amelyek közül 10—15 drb nyomott egy kilót. Az alábbiakban ezen kísérletekről kívánunk beszámolni, azért, hogy olvasóközönségüket tájékoztathassuk és a szállításban rejlő némely tanulságot megismertethessük.

A közvizekbe szánt törpeharcsákat az ország különböző pontjain öt-féle vízbe bocsátották, névszerint a Balatonba, a Soroksári dunaágba, a műzsi holt Dunába és két holt Tiszába, nevezetesen a *czibakháziba* és *törökbecseibe*.

Az intézőkörök ezzel a szétosztással nemcsak a vizek különféleségét tartották szem előtt, de azt is, hogy a halak olyan helyekre jussanak, ahol sorsukról, nevezetesen fejlődésükről és szaporodásukról megbízható adatokat lehet majd szerezni. A soroksári Dunába pedig főleg azért juttattak 750 drb ilyen törpeharcsát, hogy a fertőzésekkel szemben tanusítandó viselkedésüket lehessen tanulmányozni. Tudvalevőleg nagyobb folyóink között egy sem szenved a vízfertőzésektől annyit, mint éppen ez, ama szennyvizek folytán, melyek a fővárosi csatornákból és a ferenczvárosi u. n. illatos részén épült ipari vállalatokból jutnak oda.

Megállapítani kívánom, hogy a törpeharcsák a szállítást gyszerűen állották. Jellemző erre a folyó hó 3-án Csurgón délelőtt 10 órakor feladott és Bácsmegeye Csurog állomására 4-én d. e. 10 óra 48 p. megérkezett szállítmány, mely 3 egyenként 280 liter ürtartalmú hordóban 800 drb halból állott, s melyre nézve a czímzett Mihályi Sándor, a Torontál-Bácsi halászati társulat igazgatója a következőket írja: „Jelentem, hogy az Ihárosi tógazdaság által Csurgó állomáson, három

hordóban feladott 800 darab törpeharcsa kifogástalan és oly állapotban érkezett meg a csurogi állomáson, hogy azokból egyetlen egy sem pusztult el, sőt oly friss és egészséges állapotban voltak, hogy rajtok a szállítás egyáltalán nem volt észrevehető. Ha figyelembe vesszük, hogy a halakat kora reggel indították útnak, s előzőleg órákon át folyt a megszámlálással járó kezelés, továbbá hogy a vasútig 10 kl. kocsit, azután a vasuton tovább, 533 klm. út tettek meg, végül, hogy Budapesten 2 órán, Szabadkán és Óbecsén 1—1 órán át állottak, anélkül, hogy útközben egyszer is kaptak volna friss vizet: az eredményt kétségkívül fényesnek lehet mondani.

Épp ilyen a fekete-kőrösi ármentesítő társulat tulajdonát képező egy Kőrös meder halasítására szánt 1000 drb törpeharcsa-szállítása körül mutatkozó eredmény is, amely szállítást a nevezett társulat saját számlájára végeztette.

Ez a szállítmány a kedvezőtlen vasúti összeköttetés miatt reggel 6 órától, másnap este 7 óráig, vagyis 37 órán át volt úton, anélkül, hogy egyetlen egy hal elhullott volna.

A Balatonba kibocsátottak kocsin tették meg az utat Iharostól Keszthelyig. Az út mintegy 48 kl. hosszú. Reggel 9 órákor kezdték a 2400 drb halat számlálni és a hordókba berakni. Délután 3 óra volt, mire az utolsó kocsi megrakodott, s a fuvarok elindulhattak. Útközben 2 órán át etettek, s reggeli 8 órákor érkeztek a keszthelyi kikötőhöz. Itt a hordókat át tették a Balaton halászati részvénytársaság gőzhajójára és pedig a helyszükére tekintettel olyan formán, hogy előzőleg a 12 hordóban levő halakat 6 hordóba egyesítették. Az út ezen részén tehát minden egyes 280 l. ürtartalmú hordó 400 drb hallal volt terhelve. Az átrakás másfél órát vett igénybe, minek megtörténte után a hajó elindult s a Balaton zalai partján a tó szélén haladva mindenütt. Útközben a hordók tartalmát egy nagyobb medenczébe ürítették, mely előzőleg balatoni vízzel lett megtöltve.

A többi hordókat ugyancsak a tó vizével frissítették a matrózok, minél fogva a halak már a hordóban hozzászórtak az új vízhez.

A kieresztést Meszes-Győrök tájékán kezdték meg, mindenütt nádasok mellett. „Ilyenkor, — írja tudósítónk, — a hajó meglasztotta menetét, s egy kis kézi-szákából mintegy 20—25 darab halat merítve a kádból, azon módon a Balatonba eresztették őket. A kieresztés vagy 80—100 helyen történt Meszes-Győröktől fogva egészen a füredi öböl, s bizony éjfél körül járt az idő, amikor az utolsó rész szabadjára került. Örömmel említem meg hogy a halacsák között egyetlen döglöttet sem láttunk, de még bágyadtat sem“!

Jól lehet a halszállításnál igen nagy szerepe van a csomagolásnak jobban mondva a kezeléssel járó szakszerű és gyöngéd bánásmódnak, továbbá annak a körülménynek is, hogy a szállítás folytonos s vesztegléstől ment legyen. Az is bizonyos, hogy a hivatalos küldemények szállításánál a m. kir. államvasútak részéről oly dicséretes előzékenységet tapasztaltunk minden irányban, mely lényegesen megkönnyítette a munkákat és fokozta a szállítás sikerét; de mindezek nem vezettek volna olyan eredményhez, ha maguk az állatok szívóssága is közre nem működött volna. Nézetem szerint igenis a törpeharcsa kemény életét mi sem jellemzi inkább, mint a főtt leírt szállítások sikere. Éppen azért bíznunk benne, hogy oly halfajtának szereztünk polgárjogot, mely ma-holnap köztetszésnek fog örvendeni, s a halászok dicsérni fogják azt az államférfit, aki meghonosítását lehetővé tette.

Teljesség kedvéért megemlítem még azt is, hogy szikes talajon is folynak kísérletek a törpe harcsával és pedig Bácskában a Ferencz-csatornai bérlőtársulat szivácsi tőgazdaságban, továbbá Torontálban: Török-Kanizsán Tallián miniszter halastavában. Erősen megvagyunk arról győződve, hogy mához egy évre minden irányban lesznek tapasztalataink, melyek e halakra vonatkozó várakozásainkat igazolni fogják.

Nemo.

A hal hazánk multjában.

— A „Halászat“ eredeti tárczája. —

Írta: dr. Rodiczky Jenő.

A királyi konyhának hallal való ellátásával a XVI-ik században (az 1519. évi 14. t.-cz. tanúsága szerint) Rév-Komárom (az Tata voltak kijelölve, az 1592. évi urbáriumból pedig kiviláglik, hogy a Vág-Dunában és a győri Dunaágban fogott halak egy negyede a királyt illette. A hatalmas vizát illetőleg Fényes*) közlése szerint a csilléken halászóknak 5, 6 sőt 7 darab vizát kellett a királyi konyhának szállítani. A Bécsbe küldött egyéb ajándékon felül egy 1568. évi okmány szerint nevezetesen Németh János három és Usaly Péter hat vizája, de mindez nem volt elég, a császári udvar számára pénzért is vettek vizát. Egy 1578-ban kelt okiratban p. olvassuk: Ad Requisitionem S. caesar. et Regiae Majestatis Vienne missi sunt Singulum ad fl. 6. computando faciunt fl. 318, Usones 53. Naszvadról hasonlólag 9 vizát 73 frtéért küldtek fel Bécsbe.

Mily nagy volt ez idő tájban a bécsi udvar halszükséglete, kiténik a Bécsben 1578 november 15. és 1581 november 2-án kelt két latin levélből, mely leveleket Hilfrisp és Niernberger, Ernő főhg. megbízásából intéztek Zeleméry László administratorhoz. Ezen levelek elsejében 65, az utóbbiban 172 darab viza küldésére adtak megbízást.

„Cum sua Majestas pro usibus suis Aulicis sexaginto duobus husonibus, Regina Galliae vidua viginti sex et nos pro nostris usibus viginti quinque indigeamus, iniunctum quidem est Provisiori Comaromiensi, ut in captura Assothensi, cum quem poterit numerum capi eundemque huc transmitti creat.“

Két magyar levelet is birunk az 1592. évből, melyben Hevesy Benedek guttai bíró bizonyítja, hogy ő Felsőge számára eladott 9 vizát 135 frt. értékben, továbbá azt is, hogy a három fuvarosnak*) kik a vizákat Bécsbe szállították, 15 forint fuvarbért fizetett.

Nagyjaink közül, a guttai kimutatásokban vizavásárlókul előfordulnak: Thurzó Szaniszló, Forgách Simon és Kolonich de Szakály, különösen Thurzó György sohasem mulasztotta el, hogy nevének ajándékba vizákat küldjön, mikor oly vidéken tartózkodott, hol ezen halak könnyen megszerezhetők voltak.

Igy küld Czobor Erzsébet nevének 1597 október hóban az Isa melletti táborból egy, 1599 márcziusban Pozsonyból egy és 1603 novemberben Ujvárból két darab vizát.

A viza halászat azonban nem szorítkozik kizárólag a nagy Dunára.

A Garam melletti apátság 1209-ben kelt egyik ok-

*) En Hevesi Benedek Gutthaj bíró, az en levelemnek rendiben, hogy az vitezlo Holgy Caspar urunk veth mi túllunk csiaszar es felsige szamara kilencz vizat 135 forinton, melinek bizonságot es es orasoiget attam az en peczetes lewelemeth. Datum Vyuar 12-bris Anno 94. Ad petitionem.

*) Fényes E. Komárom vármegye. Pest, 1848. 89. old.

Vak halak.

Irta: dr. Vutskits György.

Mondják, hogy ivás vagyis párzás idejekor a hal vak is, süket is, sem nem lát, sem nem hall, elveszíti szokásos óvatosságát és ilyenkor legkönnyebben megfogható. Szerencsére, hogy a vizek mostani urai, — a halak — legnagyobb részt a szerelem idején kívül is némák, mert különben egészen joggal elmondhatnók róluk is, hogy az Amor okozta mámorban, fejüket teljesen elveszítik akárcsak a teremtés koronái a bölcs és számító emberek, kik — mivel „a szerelem sötét verem“ — e sötétségben ép érzékszerveiket daczára — elhibázzák néha számításukat.

Nem akarom e hasonlatot tovább fűzni, nehogy magamra vonjam embertársaim azon részének méltó haragját, akik emígyen kerültek horogra, illetőleg hálóba, vagy mint költőiesen kifejezni szokás — magukra öltötték Hymen rózsalánczait! Mindenki tudja, hogy a szerelmi vakságot, embernél állatnál egyaránt, csak képletesen szokás használni, de hogy tényleg léteznek vak halak, melyeknek világtalanságát különböző okok idézhetik elő — arról talán sokkal kevesebben hallottak vagy olvastak valamit.

„Mindnyájunkat érhet baleset!“ és ez sorsa természetesen a hálnak is, azért előre bocsjátom, hogy nem olyan vakságról beszélek, melyet egy lenyelt horognak a szembe való jutása vagy a hálnak a háló szemeibe való fenakadása vagy ütődése okozott, mert ezek kivételes esetek.

Nem akarom cikkemet az állandó sötétségben élő barlanglakó világtalan halakkal megkezdeni, de a tengerek nagy mélységében tartózkodó vak halakkal sem, de még az élősködő életmódot folytató, visszafejlődött szeműekkel sem állok elő, mert ezek nagyon messze laknak tőlünk és létezésüket még talán valaki, a nagy távolság miatt, kételylyel fogadhatná.

Kezdem tehát felsorolásukat azon édesvízi, nálunk

levele*) a komáromi viza fogáson kívül, a tiszai és zsitvai fogásra is hivatkozik; sőt még a XIX. század elején is Lucznál (Zemplénmegyében) vizafogással mulatozott a nemesség.

A tunya tok (*Acipenser schypa*) szintén keresett hal volt. Ez a rózsapiros húsú vándorhal jég közé esomárgolva ép oly gyakran vándorolt fel Bécsbe, mint akár a hirmeves viza, vagy a Balaton fogása (*Lucioperca sandra*), melynek a jég alól sok veszélylyel való fogásáról oly sokat írtak.

Ha a Balaton befagyott, a tihanyi halász a jégre vágja szekerczéjét, s ha ez a jeget át nem törí itt van a halászat ideje. A halász elsőbben egy sor háromszögű nyílást, e után négyszögű lékeket vág a jégbe. A nagy gyalom ezen lékek egyikébe tétetvén, a jégpatrók halászok kötelekkel tovább vontatják, közbe-közbe megállva, hogy a háromszögű nyílásoknál, s köteleket a hálópózna köteleihez erősítsék.

Végre a megtelt hálót egy léken át a vízből kiemelik. Ily időben, mikor egy huzásra 100–200 mázsa hal esik zsákmányul, hogy a Balaton mennyire érdekes látványt nyújt, mutatják a téli halászat oly gyakori költői leírásai.

Roppant nyereséget nyújtott a garda halászat is mikor

*) Indicys, Ego Andreas Csianaky supscripsi m. p. Gallus Bakith m. p. Z. S.

Anno 1594. Testimonium Indicis Gwthensius Benedicti Hewessy super huzonibus 9. pro sua verenitate Emptorum, id est flor. 135. No. 51. Conveint.

is élő világtalanokkal, melyeknek vakságáról mi is meggyőződhetünk.

Nordman dr. már 1830 ban vizsgálta meg ilyen vak illetőleg fogyatékos látású halakat és azt tapasztalta, hogy csaknem minden édesvízi halfajnak szemeiben élhetnek szívó férgek, melyek vakságot idézhetnek elő. A neves tudós, a folyami sügérnek szemeiben négy különböző fajhoz tartozó szívós férget talált. Megvizsgálta más 17 nálunk is élő édesvízi halfajt is, melyeknek szemeiben egyik vagy más fajta élősdire akadt.

Szerinte, ha nagy számú halat megnézünk, okvetlenül találni fogunk közöttük, homályos, zavaros szemlencsével bírókat is. A szemlence homályát, a szemlence hátsó részében levő pontocskák okozzák, mely homályt még kézi nagyító nélkül is megláthatunk.

A falánk, ragadozó természetű folyami sügerek és vágó durbincok, a növényevő, békés ezüstös balinok, a cigány természetű, kóbor menyhalak, a tiszta vizet kedvelő lazaczfélék, sőt a tenger sós vizében élő halak között is látott ilyen homályos szemlencsésű halakat Nordman dr.

Ilyen betegszemű halak szemlencséje néha egészen fehérnek, sőt néha sárgásszínűnek látszik és hogy ily hibás szemű halak, minőkkel a Balatonban is elég gyakran találkozunk, alig vagy nem is látnak, az bizonyításra talán nem is szorul.

Nordman dr. egyes halak szemvizében is látott hosszúka fehér testeket uszkálni, másoknak szaruhártyájában, illetőleg szaruhártyája és szivárványhártyája között figyelt meg magukba kisebb fehér testeket záró, nagyobb fekete tömegeket.

Ezen halak szemeit mikroskoppal is tüzetesen megvizsgálta és bennük önálló életet folytató fonál- és szívóférgre talált.

Megfigyeléseit, habár azokat neves szakemberek jelenlétében végezte, kezdetben még tudományos körökben sem akarták elhinni, de később meggyőződtek vizsgálódásainak alaposságáról.

őszszel a garda Tihanynál seregenként megjelen, mely eseményre egy őrtálló halász áll, éber szemmel vigyáz, hogy társait a garda megjelenéséről idejekorán értesítse.

Mondják, hogy mikor a hal, az egyházi szónoklat idején megjelent, az nem tartóztatta a lélekszakadva a templomba futó őrt, hogy oda ne kiáltssa a hívőknek: „A garda jön!“ Erre egy pillanat alatt kiürül a templom és a pap a süket falaknak prédikálhat.

A gardát a Balatonmelléki községek hetipiaczain füstölten árulják, a kocsonyás garda pedig luxuskonzerv.

A halászatot Magyarországon sokféleképen űzték és gyakorolják mai nap is. Kedvelt volt a 15–20 ölnyi hosszú eresztő hálóval való halászás, melynél a halak éjjel kopoltyuikkal a háló szemei közt függve maradnak; továbbá a turbék hálós halászat, melynél a nádasban kitesztett hálóba bukálóval kergetik a halat, a Tisza mentén a nádból font „vész“ nevű kelepceket állították, melynek útvesztőjébe a hal ugyan behatolhat, de abból többé ki nem juthat.

A burító- és merítő horog-hálón kívül sokszor alkalmazták a halászsziqonyt is.

Ismeretes, hogy több hal, nevezetesen a pisztráng, a csuka, az ángolna éjjeli világítással könnyen csalható a víz felszínére, mikor halászerelylyel vagy egy több ágú sziqonnyal átdőfik. Ez a sport nemcsak Skótországban, de Erdélyben is a mai napig föntartotta magát.

A székelyföldön helyenkint a halászatot pláne még oly módon is űzik, hogy azt még Odysseus társai is kezdetlegesnek deklarálnák.

Hogy mily nagy számban élnek ilyen beteg szemekben a belélősködők, megemlítem, hogy a többször említett búvár, a mikroszkopikus kicsinységű *Diplostomum volvens*, Nordm. nevű férgceskéből 290 darabot olvasott meg a menyhal egészen fehérnek látszó lenszemcséjében, a pirosszemű kele szemében pedig ugyanezen belféregből 270 darabot talált. A sügér szemének üvegtestében és szemvizében a *Distomum annuligerum* nevű parazitájának 7 dbja uszkált.

Hiszem, hogy ezen néhány adat is elegendő arra, hogy elvegye étvágát mindazon különczöknek, kik a halak és más állatok szemeit oly nagy előszeretettel eszik, annyival is inkább, mert megjegyezhetem Nordmann dr. nyomán, hogy ilyen belélősdiek az embernek, a lónak, a disznónak, több madárnak és kételtűnek szemeiben is élnek.

De lássuk most már azon vakokat, melyek nem betegség, hanem az állandó sötétségben való tartózkodás miatt veszítették el szemük világát és ezek közül a barlanglakó halakat.

Cuba szigetének többi földalatti édesvizeiben él a barlanglakó *Lucifuga dentata* nevű hal, mely a kígyóhalak családjának 20 nemzetséget és 50 fajt magában foglaló képviselőinek egyetlen vak nemzetsége.

E családnak többi képviselői csaknem mind a tengeren élnek és pedig részint a tengerpartok közelében, részint a tengerek nagy mélységeiben és egy fajnak kivételével mindannyian látnak, a barlanglakó édesvízi Lucifugának (fénytkerülőnek) szemei azonban vagy egészen hiányzanak, vagy nagyon satnyák, visszafejlődöttek és bőrrel vannak befödve.

Észak-Amerikában a Kentucky mammut barlang földalatti vizeiben él egy szintén kis, szintelen testű halacska, az *Amblyopsis speleus*, melynek nincsenek külsőleg látható szemei és elrejtett szemidegei is csak nagyon csökvényesen vannak kifejlődve. Látását pótolja némileg éles hallása és nagyszámú tapintó szemölcsői, melyek a hal fejének dudoraiban vannak elhelyezve.

A hol a kies Olt szűk völgyében a sötét égercserjék között csörtető folyó futásának nehéz kötömbök szegülnek ellen, oda vonulnak két csoportba oszolva a székely halászok egymással szemközt, miközben apró kővecseket dobálnak a vízbe. Ha már közel jutottak egymáshoz, egyik halász a vízbe ugrik és pusztá kézzel a legszebb csukákat ragadja ki belőle.

A magyar halászsport különlegességeiről megemlékezvén nem szabad megfeledkezni a kihalt pákász viselt dolgairól sem, a ki Sárreuten tartózkodott, abban az egykoron sok négyszögmér földet elfoglalt nád-, sás- és kákasűrűségben, melyen keresztül a rákjairól híres Berettyó, a Sebes- és a Fehér-Körös szeszélyes kanyarodásban folytak.

A pákász az évad szerint majd halász, majd vadász mesterséget folytatta, egyszer rákászott máskor felkereste a víziszárnyasok fészkeit, vagy gémekekre állott lesben. Mindenkoron pedig ép oly buzgó, mint megbízható kalauza volt azon vadászok- és halászkoknak, kik az ő oltalma alatt merték felkeresni a nád-labyrinthokat és a kiknek ő, mint igazi műszakács főzte a jóízű halpaprikást.

A jó paprikáshoz, a mint azt a tiszai halászok is oly pompásan elkészítik, a halak bizonyos fajai szükségesek melyek megfelelő arányban foglalnak benne helyet.

(Befejeztük.)

A *Heteropygii* családhoz tartozó eleventőjő *Amblyopsis* minket közelebről is érdekel, mert e kis család közeli rokonságban van egyrészt az *Umbridák*-k családjával, melynek egyik képviselője a jól látó, de még kitünőbb úszó *Umbrá Kramerii* vagyis lápi pócz, hazánknak egyik kiválóan jellemző hala, másrészt, mert rokon a nálunk ugyan nem élő, de elevenszülése miatt érdekes Cyprinondontak családjával is.

Sajátságos, hogy míg a tengerek nagy mélységében és sötétségében élő állatok közül vak halra alig akadtak, sőt a legtöbb mélytengeri halnak szemei távcsőszerű nyelen foglalnak helyet, túlságosan kifejlődöttek, addig a barlanglakó állatok között a vakság csaknem általánosnak mondható.

Régebben ismeretes, Uj-Guinea szigetétől délre, a tenger 1400 fonalnyi mélységéből, az *Aphyonius gelatinosus* nevű halacska, melynek külsőleg látható szemei nincsenek. Ujabban a szomali partok közelében akadtak rá egy fekete színű szörnyetegre a *Barathronus bicolor*-ra, melynek szemei nincsenek, de helyükön homorú aranyfényű tükkörke látható.

Hát a tengerek nagy mélységeiben nincs-e örökös sötétség! Miért nem fejlődött vissza ezen halaknak is a szeme?

Kotróhálókkal, a tengerek örökké sötét és mindig hideg mélyéből, újabb időben sok, meglepően különös halformákat halásztak ki, mely szörnyalakokat a sötét világhoz való alkalmazkodás hozott létre. Legnagyobb részüket még ma is jellemzi és megkülönbözteti a mi rendes formájú édesvízi halainktól, hogy erősen fénylő világító szervekkel — valóságos tolvaj lámpásokkal — rendelkeznek, amelyekkel bevilágítják maguknak a körülöttük levő vízrétegeket.

Vannak világító orrú — Pediculatak — távcsőszemű mélyszint lakó tengeri halak, melyek 2000 méternyi mélységből kerültek a felszínre, melyeknek ha világító szerveik nem volnának, nem értenők meg azt sem, mért van annyira túlfejlődött szemük.

Befejezem szavaimat azon vak halak felemlítésével, melyek legkevésbé számíthatnak rokonszenvünkre, mert túlkényelmes életük miatt veszítették el szemük világát, amennyiben a szervek élősködő életmódjuk miatt bőrrel vonódott be.

Értem ezeken a két nemzetséget és 5 fajt magában foglaló *chicimidák* családját, melyek belefúrják magukat a tőke halba, tokfélékbe és más tengeri halakba és szállásadójukat hála f-jében a szószoros értelmében felfalják.

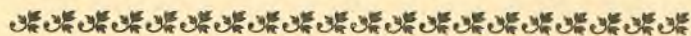
Legismeretesebb ezek közül a 20—30 centimeter hosszú, nagymennyiségű nyálkát kiválóan kiváló *chyxine glutinosa*, mely Grönland, Norvégia, Svédország, Nagy-Britannia partjai közelében él, de előfordul az Északi tenger iszapos alzatú nagy mélységeiben is.

Szemetlen, de egyúttal szemetlen, némi úszószárny maradékokkal dicsekvő halunkat sajátosságos belféregszerű életmódján kívül hirhedté avatta, hogy nemcsak az egyedüli hímnős (hermafrodita) hal, hanem egyúttal az egyetlen igazi hímnős gerinces állat is.

Rejtett életmódjából egy annyi ismeretes, hogy különösen a horogra akadt vagy fenékhálóba került nagyobb és magasabb rendű halakba fűrődik bele, de néha teljesen egészséges és szabadon uszkáló halak testébe is behatol. Áldozatának testébe száj- vagy végbélnyílásán keresztül kerül, vagy maga magának rág a kiszemelt préda valamelyik részén utat és belsőszerveit, izmait

ügy elpusztítja, hogy abból csakugyan csak bőr és csont marad meg.

Ha nem oly nagy és neves tudósok mutatták volna alapos összehasonlító fáradságos tanulmányaik alapján ki, hogy ezen undok féregszerű testű állatok tényleg halak, elkeseredésemben én is szívesen csatlakoznám azon szakemberekhez, kik újabban ezen élősködő vakat a halak tisztos osztályából könyörtelenül kizárni szeretnék.

Pisztránghorgászat.

(5. folytatás.)

A „Halászat“ számára írta: Öreg horgász.

Műléyhorgászat.

A horgászat ezen nemét nálunk többnyire unalom-üző *szórakozásnak* tekintik, holott Németországban alapos *tudomány*, Angliában pedig magas *művészet* számba megy. Ám lássuk, hogy a műlégygyeli horgászatban milyen szerszámra van szükségünk?

Első sorban a horognyelet vizsgálva, az lehetőleg igen könnyű, ruganyos, hajlós, de a mellett elég erős legyen. Hossza 2.70—3.70 m. közt váltakozhat. Mint már fentebb is említettem, részemről inkább a 3 méter körüli horognyelet kedvelem ennél a horgászatnál is, mert könnyebb és kezelebb, mint a hosszú nyél. A nyél birjon zsinórvezető karikákkal és 30—50 méter vékony selyemzsinór befogadására alkalmas zsinórkerékkel. Továbbá kell még vagy 30—50 méter hosszú horogin, fonott (geköppelt) selyemből.

Előin, avagy csapó gyanánt, egy 2—2.50 m. hosszú, selyem féregből szükséges és végül kell a műlégy.

A horognyél összerakásánál az egyes részeket és pedig az egyiket felső, a másikat alsó végenél fogva csavarszerűen hajtjuk egymásba. A szétszedésnél pedig ellenkező irányban hajtva szedjük szét. Nagyon kell ügyelni arra, hogy a zsinórvezető karikák egy sorba essenek és az egyes részek jó szorosan álljanak egymásban, vagyis, hogy a nyél szilárd legyen.

Ha horognyél már együtt van, a zsinórkeréken levő ínt a vezetőgyűrűkön végig húzzuk és végét a féregből előinnal jól összekötjük, úgy azonban, hogy a kötés oldható legyen, munkánk végeztével, mivel az előint a műlegyekre tekintettel nem a zsinórkerékre szedjük, hanem külön egy kis deszkára vagy nádra.

A horog előin alsó végére alkalmazzuk a műlegyet, az ezen és az előinon lévő hurok összefűzése által. Ezt a végen levő legyet, — véglégynek ostorhegyes — vagy nyújtó légynek nevezik, szemben azzal a második sőt harmadikkal, melyek fölötte körülbelül 40—50 centimétert szokás alkalmazni. Ezeket ugyanis ugrólégynek hívják, mivel a horgászatnál ugró mozgulatot végeznek. Több legyet mint hármat nem célszerű alkalmazni.

A műléyhorgászat gyakorlása.

Mint a vívást, lövést, korcsolyázást, a műléyhorgászatot sem lehet könyvből teljesen elsajátítani, a miért csak némi útmutatást adhatunk annak mikénti gyakorlására, ajánlva, hogy kiki megfelelő gyakorlat útján szerezzze meg a szükséges kézügyességet.

Legkönnyebben boldogulhatunk úgy, ha gyakorlott légyhorgászt a munkánál alaposan megfigyelünk és esetleg kezünket általa vezetettjük. Ezekre tekintettel csakis a

leglégyesebb dolgok elősorolása által fogom a műlégy horgászat gyakorlatát megvilágítani.

Mindenekelőtt alapvető, hogy a horogdobást úgy végezzük, hogy a légy a vízre könnyen, pehely módjára essen és se az előin se a horogin a vízbe ne érjen. Evégből következőket kell főleg szem előtt tartani:

1. A felső kar mozdulatlanul símuljon a testhez, az az a kidobásnál mint a további kezelésnél, nevezetesen a légy dirigálása és a horog bevágása csakis a kézcsukló működtetésével történjen.

Sok horgász igen hibásan kinyújtott karral dobál, miáltal nemcsak hamar kifárad, de a legyet sem bírja a leesés pillanatában kellőleg szabályozni, hanem ez rendesen egy jó darab zsinórral együtt pottyán a vízbe, riasztva a halat.

2. Szigorúan kell ügyelni arra, hogy a horogin minden dobásnál teljesen kinyúlva, vagyis feszülve legyen. A horoginnak teljes vízszintes kinyulása úgy hátrafelé, mint előre, biztosítja a jó dobás sikerét.

3. A dobásnál ne arra a helyre célozzunk, ahova a horgot szántuk, hanem $\frac{1}{2}$ —1 méterrel feljebb, mivel ekkor a légy gyengén, mint a hópehely hull a vízre.

4. Sohasé alkalmazzunk a dobásnál a szükségesnél nagyobb erőt és ezt is csak kézcsuklónkkal fejtjük ki.

5. Ne használjunk hosszú zsinórt, kivált eleinte amíg be nem gyakoroltuk magunkat és különösen ne ha szemünk gyenge, mert így se a hal felvetését nem látjuk, sem pedig horgunknak járását nem bírjuk kellően szabályozni.

Eleinte elégséges 4—5 méter hosszú horogin, később aztán 10—12 méterig mehetünk; ennél tovább ne. Legfeljebb akkor tehetünk kivételt, ha úsztatott légygyel, vagy oly helyen halászkodunk, a hol dobni nem lehet.

Miután sokszor akadályok miatt lehetetlen egy vonalban horgunkat hátra és előre dobni, célszerű, ha mindjárt kezdetben igyekezzünk kellő gyakortatot szerezni abban, hogy a horgot jobbról-balra és viszont, valamint magasan a fejünk felett meglóbálva dobjunk. Az utóbbit *magas dobásnak* mondják. Igen ajánlható még a horog dobását a balkézrel is gyakorolni.

Az angol szakkönyvek a műlégy dobását és vezetését illetőleg a következőket ajánlják kezdő horgásznak:

1. Dobás magasan hátrafelé.
2. Szünet a zsinór feszülésére, midőn is az kissé esik.

3. Dobás előre a horognyél meghajtása által, miáltal a horogin kifeszül.

4. A légy a vízre hull, mely pillanatban kézcsuklónkat kissé hátra hajlítjuk elérve azzal, hogy csupán a véglégy és legfeljebb egy ugrólégy jut a vízbe.

A horognyelet fogantyújánál fogva úgy fogjuk, hogy a horogin középső ujjunk alá essen, és azzal az érintkezést biztosítva többi ujjainkkal a botot lehetőleg oly könnyedén tartjuk, mint a tollszárát szokás. Célszerű mutatoujjunkat a nyél felső felén kinyújtva tartani.

A horognyetet úgy előre, mint hátrafelé 45 foknál nagyobb ívben nem célszerű mozgatni.

Mint már említettem, eleinte csakis 4—5 méter hosszú horoginnal dobunk és csak ha kellő gyakorlathunk van hosszabbíthatjuk azt 10—12 méterig, olyan formán, hogy balkezünkkel, a zsinórkarral felett, 4—5 méter zsinórt markunkban tartunk és a dobásnál szabadjára engedjük. Midőn hosszú horoginnal dolgozunk mindig jó, sőt szükséges, hogy balkezünkkel szabályozzuk a horogint.

A dobásnál ajánlatos, egy bizonyos pontot célul

kiszemelni s a horgot oda dobni. Így eljárva idővel megtanuljuk azt, el is találni, a mi kivált felvágódó halnál igen előnyös; de megismerjük a szélnek dobásunkra gyakorolt hatását is, a melyeknek iránya és erőssége jelentékenyen befolyásolja a horgászat ezen módjának gyakorlatát.

A mi a szelek járását illeti, legjobb a szélcsend. Nem árt a hátulról jövő szél, ellenben mert a dobást lehetetlenné teszi, legalkalmatlanabb a szembe jövő erős szél. Jobbról bal felé tartó szél nem alkalmatlan, de ha a jobb kézzel dobunk, akkor a balról jobbra irányuló szél már az, éppen azért tanácsos mindkét kézből dobni tudni.

Ha a szél oldalról jön, úgy szél ellenében dobjunk; mentül erősebb pedig az, annál jobban hajtsuk meg a nyelet, de csak akkor, ha a horogin már kifeszült. Ha a szél szembe fúj, úgy a vízhez képest arccal derékszögbe álljunk és úgy dobjunk, mintha a szél oldalról jönne, a mi hogy tényleg úgy is lesz.

Ezek után lássuk magát a dobás mikéntjét.

Ha szerszámunkat 20—30 méterre a part előtt összeraktuk, nagy óvatossággal közeledünk a halas vízhez körülbelül 4—5 méterre. Annak utána közel a parthoz dobjuk horgunkat a leírt módon és a közölt szabályok szemmeltartásával a vízbe és engedjük a legyet dirigálás nélkül csupán a víz sodra által tovább úsztatni.

Ha nem fog a hal, úgy a horogin meghosszabbításával a parttól távolabb dobjuk a horgot, ismét szabadon engedve azt lefelé úszni. Am ha ezen kidobásunk is eredménytelennek bizonyult, úgy csendesen közelebb lépve a vízhez, a horgot lehetőleg a vízfolyás közepére vagy azon túl dobjuk. Ily módon kell aztán a halasvizet tovább bejárni.

Magától értetődő, hogy nem mindig elégedhetünk meg a műlegynek a víz által való tovaúsztatásával, hanem azt vezetni is kell tudni. Ennek ismertetésénél tudnunk kell, hogy úgy a pisztráng, mint a lepényhal a víz fenekén, vízfolyással szemben állva lesi prédáját.

A műlegyet úgy kell tehát dobni és úgy kell azt a víz színén vezetni, illetőleg mozgását szabályozni, mintha az egy a víz színére esett és a víz sodra által továbbított légy lenne. Ebből az a fontos szabály folyik, hogy gondosan kerülni kell a csalinak olyan mozgását, mely természetellenes. Így nem szabad annak a víz ellen úszni, avagy lefelé sebesebben haladni, mint a víz sodra, mert különben a gyanakvó hal azonnal észre veszi, hogy csalafintaság van a dologban.

A horgásznak is bele kell magát élni abba, hogy legye a vízbe esett állat, mely a vízben sem ellentállást kifejteni, sem a vizet túrni, sem sebesebben lefelé haladni nem képes, mint a víz sodra teszi. Ezen tényezőkkel számolva kell tehát a horgot vezetni, illetve a víz sodrára bízva azt csupán a horognyél mozgása és a horoginnak szabályozása által irányítani.

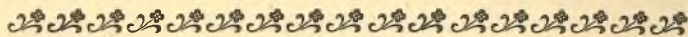
A légy vezetésénél a horoginnak mindig teljesen feszültnek kell lenni, hogy adandó alkalommal a horog bevágásánál kifogástalanul működjön, mert ha a horoginnak lazasága miatt öble van, úgy kivált hosszú zsinórnál a bevágással elkésünk.

De feszültnek kell a horoginnak lenni azért is, hogy legyünket a víz színén tarthassuk és azt a nyél gyenge lendítésével ide-oda irányíthassuk. Ebből érthető, hogy miért kell annak vékonynak lenni, az öblösödés elkerülésére. Lassú folyású vagy álló vízben a horgot néha úgy mozgatjuk, hogy legyeink ugráljanak, mert ez a leső halat ingerli. Lehet, sőt néha jó a véglegyet 10—15

centiméterre alámerülni hagyni, utána pedig a horognyél gyengéd rántása által ismét a víz színére emelni. Szóljunk ezek után a horgászat legfontosabb mozzanatáról a horog bevágásáról, azaz azon műveletről, mely által a csalitot elkapó halat megfogjuk.

Jelentőségét tekintve a bevágás ugyan az, mint a vadászoknál a czélzás. Elmondhatjuk, hogy hiába a a legjobb szerszám — hiába a legjobb csali — a legjobb dobás és a légy szabályos vezetése: ha a horog bevágása hibás, úgy fáradságunk kárba veszett.

(Folytatjuk.)

Halellenségek.

II. Az emlősök közül. (9. Folytatás.)

Sokszor alig lehet 50 lépésnyire s egy óráig is kell várakozni, míg a tuskóhoz ér. Ha a víz elég mély, néha csak akkor vesszük észre, mikor már a tuskóra vetette ki magát; semmi esetre se löjünk akkor, mikor úszva látjuk a tuskóhoz közeledni. Így könnyen elronthatjuk a lest. Végre hosszú várakozás után elérkezik a kiérdemelt jutalom: állatunk a tuskón ül. Először tüsszög, körülnéz, első lábaival símogatja arcát, mondhatjuk a szemét dörzsölgeti s hozzáát a falatozáshoz; ez az a pillarat, midőn — legjobb a 3-as számú sörét — fejbe löhetjük. Jól találva lefordul s egy helyen forog a vízben; most azonban sietnünk kell s egy odakészített csákyafával ki kell a partra húzni, mert ha a szőre átmedvesedik, mint az ólom leül a fenékre és veszve van. Ha nincs halálosan találva, alábukik, de rögtön színre kerül. Most, hacsak két fegyverünk nincs — a mi mindig ajánlatos — ne löjünk, hanem várjuk meg, míg az ellenkező irányban partra menekszik. Általános szabály, hogy a megsebesített vidra rögtön elhagyja a vizet és a szárazra menekszik. A teljesen elhibázott vidra a vízben 50—60 lépésnyire szökik el, csak akkor vált ki a szárazra.

Tuskók mellett legsikeresebb ősszel vagy tavasszal a les. Télen ha vizeink nagy részét jég borítja, a nyílásoknál nem szorúl tuskóra.

Téli vidravadászataimnál, ha volt is a pataknál természetes nyílása, a jeget a patak legmélyebb vizénél, a hol előreláthatólag legtöbb hal tömörül össze levegővétel végett, néhány négyzetméternyi területen naponként bezúztam. Az ilyen léket meg kell tisztítani minden jégdarabtól, azáltal, hogy a törmelékét jég alá nyomva, a víz által elsodortatjuk; különben hamar befagy újból. Néhány nap múlva, ha a nyílás környékét megvizsgáltuk s konstatálva lett, hogy a vidra által felhasználott: igen sikeres lesre van kilátásunk.

Mielőtt végére érnek értekezésemnek, tüzetesség szempontjából még következőket kell a vidra természetrajzi adataihoz hozzá adnom.

A vidra keletkezésének csomópontjául Ázsiának a Hymalája hegyrendszerétől délre és keletre eső, folyóvizben gazdag területe tekinthető, amennyiben a harmadkori „simalikfauna“ rétegeiben bukkanunk a legrégibb faj ásatag maradványaira, melynek legközelebbi rokona még manapság is él Szumátra szigetén.*)

A vidrának szárazföldi életet folytató, nyestforma ősei e tájon kezdtek a vízi élethez hozzászokni és szer-

*) R. Leidekker „Die geogr. Verbr. u. geolog. Entwick. d. Säugtiere“. Prof. G. Siebert fordítása, Jena 1897, p. 275—287.

vezetükben a vízi életmódhoz alkalmazkodni, s innen terjedtek el, a folyóvölgyeket követve az egymással összefüggő nagy világrészekben.

A mai vidrafajok már tökéletes víziállatok, s egész szervezetük meglepő összhangban áll a vízi élet követelményeivel. Képzeljünk egy elül-hátul keskenyre nyújtott, kissé lapos, hátul erős kormánylapáttal, derekán két pár rövid, de széles végű evezővel felszerelt csónakot, — ilyen a vidra teste. Lássuk közelebbről.

Feje vaskos, hosszúkás tojásdad, előfelé keskenyedő, felülről kissé lapított. Arczorra rövid, kerekített. Tompa orrát csupasz, hálózatosan barázdált és lapos szaruszemölcsökkel megrakott bőr borítja, melynek két oldalán találjuk a lapos, hosszú, íves orrlyukakat. Fülei nagyon rövidek, csaknem egészen eltűnnek a bundában, s a vízi élethez való alkalmazkodás következményeképp bőrredő által elzárhatók; végük kerekített, vastag felső ajkát több sor erős bajusz-serte díszíti, melyek közül a hátsók a leghosszabbak; az alsó ajak bajusz-sertéi kicsinyek és gyéren állanak. Szeme fölött a szájzúg mögött, arczán és torkán szintén sertéi vannak. Nyaka rövid és vastag. Erőtéljes, megnyújtott törzse egészben hengeres, kissé lapított. Izmos farka hátrafelé vékonyodó, tompa csúcsba futó, félakkora mint a test hossza. Végtagjai nagyon rövidek, ötújjasok; az újjakat a karmokig nyúló vastag úszóhártya köti össze. Mellső lábainak karmai hosszabbak és hegyesebbek mint a hátulsókéi.

Egész testét sűrű, rövid, odasímuló szőrözet fedi. Nemezőre kissé merev, hogy a víz könnyen lefolyhassék róla, gyapjuszőre nagyon finom. Bundája a vízben nem nedvesedik át.

Színezete a kor, nem, s különösen az évszak szerint változó, felül többnyire fényes, vörhenyes sötétbarna, alul világosabb, fehéresbe hajló; nyaka alatt, feje oldalán, állán s mellén gyakran szennyes fehér, vagy szürkés, olykor fehér foltos. A fiatalok színezete inkább szürkés barna.

Csonttani (osteologiai) jellegei közül csak a következőket emeljük ki. Közepesen nyújtott koponyája felül nagyon lapos, oldalról tekintve csaknem vízszintes, hátul erős és széles, a homlokcsontok a koponya fele hosszában két oldalról nagyon összenyomottak. Fogazata 36 fogból áll, nevezetesen 6/6 metszőfogán kívül 1/1 szem-, 3/3 előzáp-, 1/1 tépő- és 1/1 utózáp-foga van jobbról is, balról is. Jellemző tulajdonsága, hogy a felső állkapocs metsző fogai közül a külső sokkal nagyobb a közbülsőknél, az alsó állkapocs második metszőfoga jóval hátrább áll a többinél, az alsó állkapocs három előzáp-foga kívülről jól látható, azonban a felső állkapocs első előzáp-foga nagyon kicsiny, a szemfog mögé bújtt s kívülről nem látható.

A vidra nyoma némileg a borz nyomához hasonlít, de rövidebb, szélesebb és az úszóhártyák miatt sokkal kerekesebb. Egyébiránt a vidra nyomának legjellegzetesebb sajátysága az úszóhártyák lenyomata és a rövid körömnymok, mikről hóban és iszapban könnyű a vidra nyomát felismerni. Jel még a nyomban a lábujjak gömbölyded talpkiemelkedései, de ez csak finom, nagyon puha talajon vehető észre.

Az ügető vidra csapájában két-két nyom mindig ferdén van egymás mellett,*) ha pedig iramodik a vidra, mind a négy nyom ferdén, egymás előtt van, azaz a

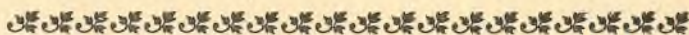
*) Az első és hátsó lábak egymással szemben ferdén lesznek lerakva és a hátsó lábak a maguk oldalán túlhágnak az első lábakat.

csapában négyessével ferde sorokban sorakozva követik egymást. A vidra „néha egyik lábával oly »hozzálépést« csinál, hogy lépésében csak három lábnyom látszik“ (Hönig). — A vidra csapáját hóban vagy puha talajon az is jellemzi, hogy mellette baloldalt mindig egy kis barázda látható, mit a vidra farka végével von; ez a barázda (léniázás) azonban nem folytonos, hanem rövidebb hosszabb distanziára meg van szakítva.

* * *

Hazánkban a vidrán és nyérczen kívül nincs több professzionátus halellenségünk az emlős-állatok között, hanem annál több *alkalmi* halpusztító tizedeli vizeink élő termését, ha hozzáférhet, így a róka, vad- és házimacska, menyét, vízi cziczikány, patkány, sőt még a kutya is; mindamellett ezeknek az ártása csak alkalmi s a legtöbb esetben aránylag jelentéktelen levén: tüzetesebb védekezés ellenük felesleges s így bővebb tárgyalás keretébe vonni ezeket szükségtelennek is tartom. Ha alkalmatlankodók akadnak közülök, a halgazda mindenestre ki tudja fundálni azt a legalkalmasabb módot, melynek segítségével rövid úton megszabadulhat tőlük.

Lakatos Károly.

LEVÉLSZEKRÉNY.

(Olvasóinknak mindenkor díjtalanul áll rendelkezésre.)

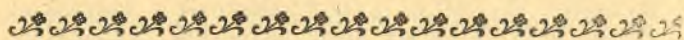
Kérdések.

53. sz. kérdés. A kezelésem alatti erdőgondnokságban völgyzár folytán képződött 100 holdat meghaladó nagy tó van. A tavat vegyes faállományú erdőségben folyó, 8 mellékgággal bíró erősebb pizstrángos patak táplálja. A tó szélessége 75—300 m. között váltakozik s helyenkint 15—20 m. mély. A partok néhol meredek, legnagyobb részt azonban elég lankásak. A víz teljesen tiszta s erőkihasználás céljaira szolgál, de isszák is. A tavat halászatilag is kívánám hasznosítani mivégből egy költőház föllállítását is tervezzük. Kérдем ezek után: 1. minő halfaj tenyésztése indokolt, milyen legyen a telepítendő halak kora, hány darabbal történjen a népesítés és mikor? 2. Kivánatos-e a halakat takarmányozni; 3. Mekkora legyen a költőház, különösen ha ikrák és ivadékok eladására is gondolunk; 4. Minő rendszerű költőedényeket használjunk? 5. Minő hasznot remélhetünk egy ilyen vállalat után.

Feleletek.

Felelet az 53. sz. kérdésre. A leírásból kivehetőleg a tó hasznosítását salmonidák tenyésztésére vélem alapíthatónak, névszerint közönséges és szivárványos pizstráng, tavi pizstráng és patakbeli saibling tenyésztésére. A tó rendeltetéséből folyólag kétséges lévén az, hogy a tavat a halászat érdekében időnkint lehet-e lecsapolni, az üzem nem lehet intenzív és teljesen okszerű, hanem többé-kevésbé aféle vadhalászat. Ilyen üzemhez mindezekelőtt ajánlatos a tavat tápláló patakot ivadékkal jól behalásítani. Ha ezek fejlődnek, maguktól is lefelé igyekeznek a tóba, a honnan húzóhálókkal, vagy más oltan divó és sikert ígérő eszközökkel lesznek kihalásandók. A fogást megkönnyítheti az, hogy a halak ivás végett a patakokba vonulnak s hogy tehát itt is foghatók. Hogy a népesítést lehetőleg gyorsítsa, czél szerű lesz az első évben a patakokba helyezendő tavaszi ivadékokon kívül magába a tóba éves ivadékokat eresztetni. A számarányviszonyok dolgában a vizek s a többi ismerete nélkül bajos tanácsot adni, mivelhogy ennek szorosán a tó tápléktermő képességéhez kell alkalmazkodni. Mivel a völgyzár talaja min-

den valószínűség szerint nem tartozik a jobbak közé, a mellett mert nem kizárólag lombos, hanem vegyes faállományu erdei patakról van szó, a tó termőképességét semmi esetre sem merném 15 q. többre becsülni. Sőt, hogy a jövedelmezőség számításánál biztosra mehessen részéről legfeljebb 10 q. évi termést irányzanék elő. Ezen adat alapul vételével az első évben 3—500 éves ivadékkal népesíteném a tavat s vagy 40—50.000 tavaszi ivadékkal a patakokat. Azután csak az utóbbi anyaggal halásztanék. — A haltenyésztés érdekében kétségkívül kívánatos a halaknak takarmányozása, mivel ezzel a tó hozamát emelheti. Ámde, hogy ez lehetséges-e, azt el nem dönt-hetjük, mivel leírása szerint a vízből isznak is, már pedig a mesterséges etetéshez való anyagok az ivóvíznek nem válnak hasznára. A népesítéshez megkívántató halanyag kiköltésére elégséges 10 db u. n. kaliforniai költőedény, ennél fogva olyan költőházat építsen mely ezeket befogadni képes. Ha eladásra is akar ikrát termelni, akkor a költőház nagysága teljesen ezen üzlet terjedelmétől, sőt részben a tulajdonos akaratától is függ. Feltéve, hogy tiz mázsa pisztráng ivartermékét óhajtja feldolgozni, — mint-hogy ezek között tapasztalásszerűleg 20—25% az ikrás-állat, úgy teljes bizonyossággal számíthat 250—300.000 darab ikrára. Ezek költségéhez 60 kaliforniai költőedény szükséges. Ennyi edény mintegy 9 m² alapterületen helyezhető el, minél fogva a költőház olyan legyen, hogy úgy ezeket, mint a többi szükséges eszközöket, vízszűrőt, vályukat, osztó- és gyűjtőcsatornát befogadhassa. Részem-ről legjobbnak tartom az alulról öblítés rendszerű kaliforniai halköltő edényeket. Hogy minő jövedelmre számíthat, a azt mondottakból kell megítélni. Ez kétségtelenül lényegesen függ a tenyésztő céljaitól, ügyességétől és üzleti szellemétől is, a mire adatokat részünkről nem adhatunk. Kétségtelenül számolni kell az értékelésnél azzal, hogy az ily völgyzárók által képezett nagy tavak, gazdaságilag nehezen kezelhetők, s gyenge talajuk, továbbá lecsapolhatatlanságuk miatt évi hozamuk sokkal cseké-lyebb, mint a kis tavaké. f. s.

—o VEGYESEK o—

A halértékesítés szervezése. Értesülésünk szerint a földművelési miniszteriumban tárgyalásokat folytatnak a fővárosi és egyes nagyobb vidéki városok piacainak élőhalakkal való ellátása iránt. Olyan berendezések létesítéséről van szó, a hol a szépen szaporodó tógazdaságok termése raktározható avégből, hogy onnan a piacok szükségletét kielégíteni lehessen. Tallián földművelésügyi miniszter ezen ezidőszerint teljesen hiányzó intézménnyel úgy a termelők, mint a fogyasztók érdekeit kívánja szolgálni. Amazokét annyiban, hogy a termelt árú nagyban való értékesítését könnyíti, az utóbbiakét pedig azzal, hogy elejét veszi a készlethiányból eredő bizonytalan, legtöbbször túlmagas halárak keletkezésének.

Uj halfajták. Arról értesülünk, hogy az iharosi tógazdaság agilis tulajdonosa Hirsch Alfréd dr. ismét új fajta halak áttelepítésével tesz kísérletet. Nevezetesen e hónap első napjaiban Észak-Németországból öt horó japáni és amerikai eredetű halakat hozatott. A japániakat *hi goi* néven ismerik otthon, míg Európában *japáni ponty*-nak keresztelték el. Külsejére hasonlít a pontyhoz, csak-

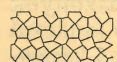
hogy azt fejlődésben túlszárnyalja, mivel méternyire megnő. Az amerikai fajta a pisztrángsügér nemzetségbe tartozó *sun fis*, *naphal*, mely nevet a szivárványra emlékeztető kiválóan szép színének köszöni. E mellett ízletes husa miatt is kedvelik. Óhajtjuk, hogy Hirsch úr ezen kísérlete is úgy sikerüljön, mint az mit a törpe harcsa meghonosítása érdekében végzett.

Ívnek a süllők. Mint Simontornyáról írják, az ottani süllőikra-termelő telepen, daczára a hideg és emiatt kedvezőtlen időjárásnak a süllők ívása megkezdődött. E hó 5-én találtak először ikrát, azóta pedig annyit, hogy 8-án már az állam részére szállítottak is. A verbászi telepen f. hó 6-án észleltek süllőikrákat.

Nemzetközi halászati kongresszus Bécsben. Mint értesülünk a folyó évi június hó 5—9-ig tartandó halászati kongresszus előmunkálatai befejeztettek. Elkészült a kongresszus végleges programja is, a mely szerint a rendes üléseken kívül a következőket tervezik: 1. Ünneplés megnyitást az országházban. 2. Sétakocsizást a Praterben. 3. Halász ünnepség Venedig in Wien-ben. 4. Az udvari színházak egyikében díszelőadás. 5. Díszlakoma. 6. Kirándulás Wagramba a Pözl-féle haltenyésztő telep meglátogatására. 7. Kirándulás Semmeringre és a Schneebergre. 8. Fogadás a városházán. A kongresszusra eddig Románia, a cs. és kir. közös hadügyminiszterium, a m. kir. tengerészeti hatóság, Bécs város vásári hivatala, Württemberg gazdasági központja, Irország földművelési hivatal. Schwaiz és Svédország jelentettek be hivatalos képviselőket. Azonkivül számos egyesület és más testület is. A mint legutóbb Bécsből jelentik a kongresszust mint díszelnök a Buquoy gróf az osztrák földművelésügyi miniszter fogja megnyitni. E jelentés szerint különösen most érkeznek tömegesebben a külföldiek jelentkezése. Így Oroszország Grimm Oszkár államtanácsost jelentette be megbízottjaként. Hasonlóképen képviseltem magát a francia tengerészeti miniszterium, a spanyol kormány, sőt az indiai is Sir Nicholson Frederik által. Úgy értesülünk, hogy a magyar kormány részéről szintén küldenek ki hivatalos képviselőket úgy az édesvízi, mint a tengeri halászat művelői közül.

Horgászok versenye. A „*Le Pêcheur*“ című francia szaklap f. hó 24-én husvét hétfőn Ballancourt melletti Saussay sziget tavában horgászversenyt rendez. Versenydíjak összege 1500 frk. Résztvehet 300 horgász. Nevezések a nevezett lap igazgatóságához intézendők, 10 frk részvételi díj beküldése mellett, mely összegbe, egy reggeli és Paris-Ballancourt és vissza utazásra szolgáló jegy árai is be vannak tudva.

Angol gyarmati haltenyésztés. Az angolok azon törekvése, hogy gyarmataikba az anyaország halait is áttelepítsék, nem maradt siker nélkül. Így Transválaban és Fokföldön a pisztráng oly szépen elszaporodott, hogy az angol sporthorgászok már ezeken a helyeken nagyban gyűjtik sportélményeiket. Rendszerint a horgászat iránti nagy szeretete az angolnak készletti őket az ilyen fáradságos és költséges kísérletekre. Ceylonban a pisztráng áttelepítése nem sikerült, annál eredményesebb volt azonban a szivárványos pisztránnggal tett kísérlet, ugyannyira, hogy egy nagyobb folyóban és egy vele szomszédos tóban teljesen meghonosodott. E végből egy ottani magasan fekvő sanatorium mellett költőházat állítanak fel, hogy ott költsenek ivadékot India és Birma hasonló természetű folyói népesítésére. Ceylonban azt tapasztalták, hogy a szivárványos pisztráng 5000 láb magasan és 12° C. hőfokú vízben ívik, s az ivadék pompásan fejlődik.

„A TERMÉSZET“

vadászati folyóirat egy évre 6 korona.

Szerkeszti: Dr. Lendl Adolf, Budapest, II., Donáti-utca 7. sz.

